

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan, izvenem ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Iz deželnih zborov.

Iz poročila štajerskega deželnega odbora.

Iz Gradca 7. aprila. [Izv. dop.]

Kakor vsakemu deželnemu zboru, tako je štaj. deželni odbor tudi letošnjemu predložil poročilo o svojem delovanju v času od 1. avgusta l. l. do konca februarja 1875. Iz tega poročila hočemo posneti glavne, za štajerske Slovence zanimive stvari.

Šolstvo. Gledé realnega gimnazija v Ptujih obrnil se je deželni odbor do deželnega šolskega sveta, da bi se naj tudi še višji štirje razredi uveli in se tako popolni gimnazij v Ptujih napravil, pa deželni šolski svet še nij odgovoril.

Breško mesto je prosilo za nižjo realno gimnazijo. Deželni odbor je sicer poizvedaval, koliko učencev iz Brežice, iz njene okolice, potem iz Sevnice, Kozjega, Rajhenburga, Podrede in Pištajna zdaj obiskuje šole, dalje, koliko stroškov bi breško mesto prevzelo, pa ker še nijso odgovorila na ta vprašanja došla, deželni odbor ne stavi nobenega nasveta.

Ljudskih šol organizovanih je bilo koncem leta 1874 na celém Štajerskem 919, učiteljskih mest 1584, od katerih pa 431 nij oddanih. Sploh manjka še 201 učitelja, ker 229 organizovanih šol še nij odprtih. Učiteljske plače znašajo zdaj 670.980 gld., a ta znesek vedno raste z novimi šolami.

Vinogradna šola v Mariboru ima samo 24 učencev. Da bi ta šola, ki deželo na leto do 18.000 gld. stane, imela večji vspeh, namerava se uvesti posebni, samo nekaj tednov vršči se poduk za učitelje in duhovnike, potem praktični poduk za vin-

carje. Kmetijsko ministerstvo je v ta namen podpora od 2000 do 3000 gld. privolilo.

Ceste. Za novo cesto od Slovenske Bistrice do kolodvora so se stroški plačali iz deželnega fonda, a okraj in mesto imata zdaj dve tretjini teh stroškov povrniti, in sicer ima slovensko-bistriški okraj 10.314 gld. 31 kr. plačati, za katere je deželni zbor privolil obroke. Mesto pa dolžuje deželnemu fondu 5981 gl. 14 kr., od katerih mestni odbor še nij krajcarja plačal. Vsled tega je deželni zbor storil potrebne korake, da pride po politični eksekuciji proti slovensko-bistriškemu mestu deželni fond do svojega denarja.

Iz Ruš do kolodvora se zida nova cesta, k katerej deželni fond eno tretjino stroškov doplača.

Reguliranje Mure se je uže začelo in se ima v 20 letih vršiti. Dve petini stroškov plača država, po eni petini pa dežela, okraji in občine.

O reguliranju Pesnice se je izdelal načrt in spisala posebna spomenica, katera se ima tiskati v 60 iztisih in razdeliti v občinah ob bregovih Pesnice, da se podučijo o celem načrtu. C. kr. namestništvo je nameravalo, spomenico tudi v slovenskem jeziku tiskati, pa čudno, naš deželni odbor nij za potrebno spoznal, da bi se to zgodilo. Mar misli, da ob Pesnici in v Slovenskih Goricah sami Nemci živijo? To se pravi: narodna ravnopravnost na Štajerskem.

Gledé reguliranja Savine je vlada izrekla, da je pripravna, dve petini stroškov iz državnih denarjev plačati in reguliranje do Ljubnega razširjati. Tehnični načrt je uže izdelan in upati je, da vlada še v tej sesiji predloži dotično postavbo. Prošnja okraj-

nega zastopa celjskega, da se naj precej popravljajo nekatera posebno nevarna mesta blizu Celja, izročil je deželni zbor namestništvu, ter izrekel, da hoče v ta namen 5000 gld. postaviti v deželni proračun, ako se iz državnih sredstev ravno toliko da.

Tudi Sava se ima pri Sasavi in Skopcu (?) regulirati. Po načrtu, kateri je bil izdelan od vladnih inženirjev, bi znašali stroški za prekop pri Sasavi 33.000 gld., za poravnanje pri Skopcu 40.000 gld.; od teh stroškov morala bi dežela plačati 34.300 gld. Deželni odbor je privolil 10.000 gld. in hoče povprašati deželni zbor zaradi ostalih stroškov. Vlada je uže ukazala, da se delo začne. Reguliranje Save pri Mihalovcu in Loču je po večjem dovršeno, ter za vsem 19.019 gld. veljajo. Treba je tukaj samo še nekojih manjših poprav.

Goveja kuga je lani bila zatročena v ptujskem, rogačkem, konjiškem in slovensko-bistriškem okraji. Stroški za odpravljanje kuge so do 10.954 gld. narastli. Proti Hrvatskemu, kjer še vedno kuga razsaja, je meja zaprta, proti Kranjskemu pa se nij zaprla, ker je tam bolezen samo v črnomeljškem okraji se prikazala in hitro zadušila.

Zarad posilnega legalizovanja je deželni odbor vse v tej zadevi došle prošnje vladi izdal, ter izrekel, da so v njih izrečene želje opravljene.

Za uboge sirote, slepe, bolne itd., se je tudi v tej dobi dosti storilo. Iz sirotinskega zaklada dobiva 722 sirot, ki prebivajo po celi deželi, letne podpore od 12 do 48 gld. v skupnem znesku od 12.000 gld.

Bolnišnica v Mariboru bi se imela povečati, pa dotične razprave mej deželnim

Listek.

Občna zgodovina

za slovensko ljudstvo. Spisal Josip Staré, profesor zgodovine na kr. gimnaziji v Varaždinu. Na svitlo dala družba sv. Mohora v Celovcu. I. zvezek 8° str. 184. 1874. Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.

Lepše naloge nij mogla podvzeti družba sv. Mohora, nego je izdavanje popularno pisane občne zgodovine. Če so popularno pisane knjige drugih znanostij za ljudstvo sploh velike koristi, gotovo je zgodovina prva mej njimi, posebno kar se tiče oplemenjivanja duše in srca. V zgodovini vidi narod velike plemenite značaje, pa tudi krute in hudobne: prvi spodbujajo na posnemanje, drugi pa na odvrčanje. Zatorej so uže stari narodi imenovali zgodovino učiteljico življenja. Koliko povestniških knjig imajo za narod pisanih Nemci, Francozi, Angleži, Rusi in drugi!

Naša literatura dozdej nij imela take knjige, ter je z započeto zgodovino velik korak učinjen in nadejati se imamo, da jih bode še mnogo sledilo, saj spomenjena družba neumorno dela za Slovence.

Slovenci sicer imamo uže eno občno povestnico od pokojnega Vrtovca. Ta knjiga je dobro sestavljena in z lepim jezikom pisana, vendar pa nij mej narodom toliko razširjena, kar se imamo od nove nadejati, kajti do 25.000 iztisov se je tiska — in to je gotovo ogromno število za naš narod.

Moja naloga nij spuščati se v stvarno kritiko zgorej omenjene knjige zgodovinske, nego samo oglašiti jo, da se preskrbi z njo vsak izobražen Slovenec, posebno pa naša šolska mladina, katerej tako manjka knjig za čitanje.

G. prof. Staré dal si je mnogo truda pri pisanju te knjige, kajti on je moral obširno tvarino povestniško skrbiti v ozke meje dotične povestnice, in to tako skrbiti, da

ostane vendar vsa tvarina cela in zajedno zanimiva. On je moral iz svojega obširnega znanja vse lepo zlit v eno celino — in v tem je on gotovo mojster. Vidi se, da je nadvladal tvarino in da je upotrebil vsa naj-novejša iziskavanja povestniška v svojej knjigi. Napreden je tudi korak, da je vzel v knjigo Kince, ki se navadno v šolskih knjigah izpuščajo. Ravno tako se mora priznati napredek, da se je točno ozrl pri vsaki deželi na dotični zemljepis. Posebno pa je zanimiv v pripovedanji priče grškega naroda. Jezik mu je čist in gladek — prava popularno-povestniška pisava. Kako različnega zadržaja je knjiga, vidi se iz pojedinih oddelkov, ki naj tukaj sledé: Uvod (1—10) obsega: 1. Kaj je zgodovina? 2. Korist zgodovine. 3. Časoslovje. 4. Razdelitev zgodovine. 5. Človeška plemena. 6. Načini človeškega življenja. 7. Državne oblike. 8. Verske oblike.

Zemljepisni pregled starega sveta: Azije,

odborom in mestnim zastopom niso še dognane. Bolnišnica v Ptuji je dozidana in je veljala 40.000 gld., katerih večji del dolžuje bolnišnični fond štajerski hranilnici. Hiša za uboge v Ptuji se pridno zida in se bode še tekom tega leta odprla.

V prisilni delavnici se število prisilnih delavcev hitro množi, ter je uže do 150 narastlo. Vsled tega nasvetuje deželni odbor, da se plača ravnatelja povekša na 1200 gld., oziroma 1400 in 1600 gld. Kljub zaslužkom delavcev, kateri so l. 1874 znašali blizu 5000 gld., stane vsaki prisiljeni delavec deželo 54 kr.

Slatina je leta 1874 nesla deželi 68.000 gld., Dobrnske toplice pa 15.000 gld. V Slatini se letos zidajo nove kopeli, ki bodo stale 60.000 gld.; tudi se je kupilo posestvo Jankomir od g. Johanna za 50.000 goldinarjev.

Slovensko narodno šolstvo 1874.

(Posnetek iz poročila naučnega ministerstva.)

(Dalje.)

Po Koroškem. Dasi je koroško učiteljstvo vsled boljših plač na Štajerskem in Dolenje Avstrijskem v te dežele se preseljevalo, vendar je bilo deželnemu šolskemu svetu navzlic temu ginjenju učiteljev mogoče šest novih šol otvoriti in 24 šol razširiti. Veliko pozornost je deželni šolski svet obračunal na to, da se je podučevanje v ženskih ročnih delih, kolikor mogoče po mnogih šolah vpeljalo. Ta poduk se je izročil večidel soprogam in hčeram učiteljskim, katere so se o velikih počitnicah v Celovci v ta namen v posebnem tečaju izobraževale.

Mnogo učil so dobile koroške šole od c. kr. kmetijskega ministerstva.

Učiteljske in šolske bukvarnice se pomnožujó. 1. maja je bilo v 8 okrajnih učiteljskih bukvarnicah 2131 zvezkov in 129 šolarskih bukvarnic je imelo 6671 zvezkov. Razen teh so bile kmetijske knjižnice za za rabo učiteljem in narodu.

Šolsko obiskovanje je bilo v zimi posebno ugodno, po leti pa jako slabo. Višji razredi so po nekaterih krajih ob žetvi jedva zastopani. Vendar se to vedno zboljšuje v šolskem okraji šmohorskem in velikovskem se je šolsko obiskovanje za 40 % pomnožilo.

Afrike, Evrope 11—20. I. Vzhodni narodi. Kitajci (20—25), Indijanci (25—35), Babilonci in Asirci (35—45), Feničani (45—53), Kartaginci (53—56), Izraelci (56—69), Medijanci in Perzijanci (69—90), Egipčani (90—109). II. Grki in Macedonci (109—184). Grki. I. Zemljepis stare grške zemlje. 2. Grško verstvo. Bogovi. Na pol bogovi ali heroji. Kako so Grki svoje bogove častili. 3. Junaška doba grškega naroda. Najstarejši prebivalci. Prometej in njegov sin Devkalijon. Minoj. Danajci. Pelopovci. Kekrop in Tezej. Kadmejci. Argonavti. Trojanska vojna. Odisej. Preseljevanje grških razrodov. Nadaljevanje grške povesti bo sledilo v drugem zvezku. Uže iz samega obsega se more presoditi, da je knjiga zanimiva in da spisatelj nij pregledal ne enega izmej važnih oddelkov stare zgodovine. Toliko o prednostih te knjige. Zdaj pa še dve opombice.

Knjiga bi bila mnogo zanimivejša, da ima slike, vsaj nekaj najvažnejših mož, bitek in zidanj. Knjiga bi se ve, da mnogo več

šolski vspehi so različni, vendar se v tem kakor tudi o prijaznosti naređa do šol kaže precejšnji napredek. Nova šolska poslopja se množe.

Radi nižjih plač je deželni zbor učiteljem 60 gl. doklade dovolil in za vredne učitelje osobne doklade od 50—100 gl. votoval, skupaj 13.215 gld., da se učiteljem vsaj mali poboljšek nakloni do bodočega vzvišanja plač, katero je za koroško deželo, ki je tako zelo z davki preobložena, pač težko.

Za izobraževanje učiteljev so delovala podružna učiteljska društva in okrajni učiteljski zbori. Prva deželna učiteljska konferenca je bila od 13. do 18. sept. Udeleževalo se je vseh 19 izvoljencev in 13 prostovoljcev s pravico udeležbe.

V nadaljevalno-izobraževalni tečaj, za kateri je bilo 2000 gld. dotacije dovoljene, je bilo 30 slabih učiteljev poklicanih, ki so preskušnjo konec leta z dovoljnim vspehom prestali. Ker se je od kacic 400 koroških učiteljev v 5 letih uže 283 učiteljev udeleževalo, sklenil je dež. šol. svet, da se za več let opusti.

Vsled ukaza c. kr. ministerstva, ki je 2000 gld. dovolilo, bil je o počitnicah kmetijski tečaj, v kateri je bilo 26 učiteljev pozvanih, ki so dobivali po 40 gld. za strošek.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. aprila.

Cesar je v Pulji izdal pismo, v katerem pohvaljuje pomorsko vojsko. 10. aprila pak je prišel v Zadar, kjer so ga mestni župan, škof in druge oblasti pozdravile.

V **tirolskem** zboru so novovstopili italijanski narodno-liberalni poslanci iz Trentina dali izjavo, da njih vstop v deželni zbor nikakor ne pomenja popuščenja njih narodnih zahtev: ločitve južnega od severnega Tirola.

Češki „Posel z Prahy“ v uvodnem članku „katolička liga“ razpravlja sedajni boj Berlina proti rimskemu papežu in namen potovanja cesarja našega v Benetke oslanjajoč se na dunajsko „N. Fr. P.“, ki trdi, da se je pri shodu treh cesarjev v Berlinu sklenilo na predlog Bismarka skupno postopati proti papežki stolici, ter so enega mnenja v tem, da priznajo neizmotnost

stala, pa bi bila tudi toliko več vredna. Slika ima veliko važnost in moč. Ona oživi črke v knjigi. Zdaj je sicer prekasno o tem govoriti, nego to samo navajam, da naj ne izdava družba sv. Mohora popularnih knjig brez podob; saj jej je vendar tako lepo posrečilo se izdavanje prirodropisa od Erjavca, zakaj bi to bilo mogoče pri drugih knjigah. Nekaj se pa vendar da učiniti, da bode knjiga popolnejša. Knjigi namreč se more dodati nekoliko zemljevidov; za staro povest: Palestino, grško in rimsko carstvo; za srednji vek eno karto s posebnim ozirom na Slovane in za novi vek zopet eno karto. S temi zemljevidi bi se vrednost knjige povečala, stroški pa tudi ne bi toliko narasli, zaradi nekoliko zemljevidov.

G. spisatelj povestnice je gotovo pripravljeno, da priredi shodne zemljevide.

Toliko na dobrohoten opomin družbi sv. Mohora in g. prof. J. Starétu.

Prof. J. Steklasa.

cerkve, a ne osebe papeževe. Dalje so baje sklenili, da še le po smrti sedanjega papeža aktivno stopijo na noge proti rimski kuriji, dalje ne bode nobeden voljen za papeža, ki je privrženec nezmotnosti, in če bi bil navzlic temu izvoljen, stolevati ne bode smel več v Rimu. Za vse te sklepe pridobiti i Viktor Emanuela bilo je naloženo našemu cesarju in vsled tega je šel tudi v Italijo. K temu pristavlja še „Pos. z Pr.“ in pravi: „Gospodje v Berlinu vidijo klečati pri svojih nogah celi svet, in to ne iznenaduje, da cesarja avstrijskega hočejo ponižati na kacega agenta politike Bismarkove.“

Cesar iz najkatoliškega rodu se ima postaviti na čelo borbe proti kacemu bodočemu papežu, in za koga? Za pruske namene! Res je cesar naš slavil v Benetkah prave triumfe, ter tam našel le prijateljsko mišljenje. S kraljem laškim se je spravil, in pri tem še mislil nij na papeža ni na Prusko.“ Končuo „P. z P.“ omenja neko vst kolinskih listov, v katerih je bilo čitati, da se papež takoj spravi z Emanuelom, ako se kaznuje ošabnost Prusije. K tej zvezi avstrijsko-italijanske pristopi še Francija, in vse tri velevalsti bi tvorile „katoliško ligo“ (zvezo), ki bode papeža branila in Prusko s orožjem podjarmila papežu. Po mislih „P. z P.“ sta pak oba vladarja sklenila prijateljsko zvezo v svoj vlastni prospeh, da se mir obrani v Evropi.

Vnosa je države.

Iz **Berlina** so se na enkrat burni vojni glasovi raznesli. Časopis „Post“ je prinesel članek, v katerem se pripoveduje, da bode nova vojna. Obseg tega članka se nij smel dalje telegrafovati. Na borzi so potlačeni. Kronprince je do pólunoči z Bismarkom posvetoval se. Več oficirjev je šlo v Pariz študirat, kako napreduje francoska vojska. — Bismarkov časnik „Nord-deutsche allgemeine Zeitung“ od 9. aprila priznaje, da je v članku časnika „Post“ mnogo resnice, vendar pravi, da za sedaj nemške mejnarodne razmere niso še tako neugodne. Res je, da francosko oboroženje vznemirja Nemčijo, in da na Nemškem vsak videč vé, zakaj se Francozi oborožujejo. Vendar (pravi Bismarkov list) nij poročilo „Post-e“ opravičeno, kar se Avstrije in Italije tiče. („Post“ je namreč poročala, da ima shod avstrijskega cesarja z italijanskim cesarjem protiprusk značaj.)

Pruski škofje so bili na cesarja Vilhelma vložili prošnjo, naj ne potrdi postave ki zapira in vstavlja škofom plačo iz državne kase, ako so državnim postavam nepokorni. Oni so trdili, da vzbujajo grenka čutila v nemških katolikih. Oficijozni časniki prinašajo sedaj tudi odgovor nemške vlade na to škofovsko pismo. V tem odgovoru se izreka, da škofji neresnico govoré, ako pravijo, da jim nij mogoče majnikovih cerkvenopolitičnih postav izpolnovati, ker v drugih državah katoliki enake postave izpolnujejo, samo v Prusiji jih nečejo.

Dopisi.

Iz Ipavske doline dne 8. aprila.

[Izv. dop.] „Još Slovenija nij propala“ smo radostno vskliknili slišavši veselo vst, da narodna zavest v našej navidezno popolnem nemškutarske Ljubljani nij zamrla. Živeli narodni volilci v glavnem mestu naše domovine! Zdaj še le lahko previdimo kako prav je imel „Slovenski Narod“ trdivši uže več let kako nam škoduje ta nesrečna pasivna politika v Ljubljani. Kje smo zdaj in kje bi lahko bili, ko bi ne bili dr. Coste poslušali in orožja v grm vrgli in se v kot potisnili, sosebno poprej, ko niso še narodni volilci Ljubljanski padli v ono spanje pravičnega, katerega so toliko let spali.

Pa pustimo žalostinke, izpregovorimo resno besedo rodoljubom v središči naše zemlje. Glejmo, da bodemo voz, ki nam je zadnja leta

v Ljubljani tako pod pot letel, in po naše lastnej krivdi, zopet na pravi tir spravili, da bomo svoje prejšnje napake in njihove žalostne nasledke kolikor mogoče zopet popravili.

Narodni mestjani Ljubljanski! vedite, da je okó vsacega rodoljuba na deželi obrneno na vaše dejanje in nehanje, vzbudite se in stopite na čelo borbi za našo domovino in narodnost, da pokažete svetu, da vas nij volja mirno gledati, kako se nemški Bizmarkizem po naše deželi širi in kako da se pota gladijo tujemu nemštvu do obalov adrijanskega morja, da bodo naši nasprotniki vedeli, da v Ljubljani bivajo še domačini Slovani, da hočejo živeti in da bodo živeli. Ko smo se včasih pogovarjali o našem narodnem gibanju, se je marsikaterikrat slišal vzdih: „Kaj nam pomaga, ko je v Ljubljani vse gnjilo, ko dan na dan več tal izgubivamo“ in to je marsikateremu jemalo pogum in veselje. Ljubljanci! trudite se postati izgled pravega, požrtvovalnega rodoljuba — in potem nij dvombe nad zmago naše svete reči. To naše upanje je tem bolj opravičeno, ker se naša narodna ideja mej ljudstvom vedno širi, ker v istini moralno napredujemo.

Da bi šla naša stvar na deželi rakovo pot, to nij res, če smo ravno bili zadnji čas momentanno tepeni, iščimo le uzroka v nekoliki malomarnosti naših vodjev in le **nepoštenosti** naših nasprotnikov, ki sedaj na nas bolj pritiskajo, nego kedaj poprej in ki se poslužujejo primočkov, katere natančno popisati pri naši „tiskovni svobodi“ si ne upamo, ali katerih se bomo prihodnjič ogniti znali?

Torej le korajžno naprej na potu aktivne politike, katero ste nastopili, in vspeh prej ali slej ne bode izostal. Še enkrat: Slava vam Ljubljanski narodni volilci!

Iz slov. Štajerskega 8. aprila [Izv. dop.] Kdo pravi ka ne dopisujó c. kr. okraj. glavarji slovenskim narodnim učiteljem slovensko. O velikonočnih praznikih mi je pravil g. B. zanesljivo vest, katero tu objavljam se svojim dostavkom. Gosp. Pernišek, podučitelj v Ljutomeru nij vsa tri leta drugače pisal šolskim oblastim nego le slovensko, od krj. šolskega sveta do vis. ministerstva. Vsi dotični uradi so dobro umeli Pernišekovo pisavo, le ljutomerski g. okraj. glavar je jako dvomil, bode li veljala slovenska pisava ali ne. Minolo leto prosi g. Pernišek kmetj. družbo v Gradci razpisane subvencije za ljutomersko narodno šolo. Okraj. š. svet. radostno akceptira njegovo molbenico. A jedva mine seja okraj. š. sveta, uže pošlje g. okraj. glavar g. Pernišku omenjeno slovensko molbenico po ur. slugi nazaj rekoč (ta čas je g. glavar g. P. slovensko pisal), ka se prošencu spodobi v prošencevem jeziku pisati, ter naj mu blagovoli g. P. ponemčiti slovensko molbenico. Gosp. Pern. pa, kateremu čisto nič časa ne ostaja za tako nepotrebno in neopravičeno delo, pošlje pa po krj. š. svetu g. glavarju slovenski original nazaj z opombo, ka bi bilo to nemčenje od g. P. za centr. odbor kmtj. družbe, ker je do sedaj še vselej čisto umeval Pernišekove slovenske molbenice in je tudi radostno uslišaval.

Sicer pa je g. Pernišek baje le nemške odloke dobival od g. okraj. glavarja. G. Pernišek to zaničevanje (?) več časa debelo gleda češ, ka je g. okr. glavar ljutomerski morda svoj cilind obesil na tisti klin, kjer je visel 19. š. osn. drž. postav. Ker se g. Pernišku le sumljivo zdi, ka se cilind morda navzlic

neče pomakniti s klina, akopram je v Ljutomer kakovšna imenitna slovesnost, prosi (g. P.) okraj. š. svet, da naj omeči g. glavarja, da naj kot predsednik okraj. š. sveta g. Pernišku le slovensko dopisuje. In glejte, kakor bi trenol, od tega časa dobiva g. Pernišek vselej le slovenske odloke od g. glavarja, kar g. Pernišek, podučitelj v Ljutomeru nij vsa 3 leta drugače pisal šolskim oblastim, nego le slovensko, od krj. šolskega sveta do vis. ministerstva. Tako naj bi drugi okraj. š. svet v omenjenem slučaju podpirali narodne učitelje, ker čisto treba, ka dotični učitelj šolskemu svetu pokaže kakovšen krivičen odlok, katerega bi pa slovenski š. svetovalci ne umeli ako bi bil nemški. Baš tako je pričakovati tudi od g. učiteljev, ka se poženo za slovenski uradni jezik, ako hote, da se potegnó slovenski š. svetovalci za nje, ako jim dokažo se slovenskim odlokom, ka se jim krivica godi. Učiteljem nove dobe je to tim ložje, ker so v duševnem oziru izvestno vzrasli žabi črez uhi in sploh še ne misle toliko na svoj grob,

Ez Budanj na Vipavskem 5. aprila [Izvirni dopis.] Rad bi molčal o tej stvari, pa, da dotični gospod ne bode mislil, da imam menda bog ga vedi koliko strahu pred njim, in da zaradi svojega molčanja njegove prevzetnosti še večji greben ne vzraste, primoran sem mu naravnost odgovarjati.

Povod bil je ta. Kot načelniku bukvarnice učiteljev Vipavskega okraja, pritožili so se mi tovariši, kako to, da sedaj s časopisi nemške „cirkulare“ dobivajo, ker to še nikdar v navadi bilo nij. Te pritožbe naznanil sem bukvarničarju nadučitelju g. Adlešiču, ter ga opozoril, naj v prihodnje v bukvarničnih zadevah slovenske okrožnice razpošilja. Na to prejel sem sledeče pismo, katero naj slavno uredništvo po priloženem originalu nespremenjeno ponatisniti blagovoli. Glasil se:

„Auf Ihre autoritättisch (!) auffordernde Zuschrift von 19. d. M. fühle ich mich bemüssiget Ihnen zur wohl beachtenden Richtschnur einiges zu antworten.

1. Ich glaube fest alle jene Herrn Lehrer, die sich, nach ihrer Angabe gegen ein unschuldiges in der deutschen Sprache verfasstes Circulare, so auch gegen die Adresse (!) beklagten nur einzig in Ihrer Person zu kennen. Wenn aber thatsächlich (?) noch jemand von den Herrn Collegien derartig überspannt sei, bereue ich es sehr, für solche überspannten Geister einen Dienst freiwillig übernommen zu haben.

2. Erlaube ich mir Sie aufmerksam zu machen, das ich, trotzdem Sie so zu sagen zum Obmanne der hierortigen Lehrerbibliothek in Ermangelung des Willens anderer, gewählt wurden (?) mich keinen Falls zu Ihrer derart unterthänigen Persönlichkeit bekennen kann, darf und will, der Sie aus Ihrem eigenen Antriebe Befehle, die früher doch bei einer Ausschußsitzung beschlossen werden sollten zu urtheilen das Recht hätten.

3. Mache ich Sie ferner aufmerksam, da, wie unter 2. erwähnt, Sie sich doch zu keiner über mich erhabenen Autorität (!) rechnen können, mir ferner hin bezüglich der Bibliothek höflichere Erlässe zukommen zu lassen.

4. Da ich in Bezug Ihrer obangeführten Zuschrift genug Grund habe, Sie des deutschen scheu ansehen zu müssen, muss

ich unbedingt Ihnen die Frage stellen, ob ich die deutschen Zeitschriften, bevor ich Sie Ihnen zu schicken darf, in das Slovenische zu übersetzen aufgefordert werde.

5. Wenn Ihnen die deutsche Adresse unverständlich sein sollte, wollen Sie sich gefälligst bei dem Boten, der Ihnen den Brief o. d. g. verabreicht, mit Nachdruck erkundigen, ob das Verabreichte an Sie lautet. In meiner Kanzlei fand ich unter einer „ultra nationalen“ Leitung die deutsche Amtirung — und ich für meinen Theil finde keinen Grund dieselbe in der Sprache zu ändern.

4. Im Bücherverzeichnisse wollen Sie selbst die Ehre und die Güte haben die Namen der deutschen Werke zu slovenisieren. Wippach, am 26. März 1875.

G. Adlešič,

Leiter der 4 kl. Volksschule.

Na to pismo za denes le to-le, o čemer sedaj po Vipavskej dolini uže vrabci čivkajo, namreč:

Če kdaj sposoben bom postal poet,
Zapel na Vašo bom „Autoritätt“,
Č'lo v spomin na dvakratno „Adresse“,
Na „thatsächlich“ čudne še „Erlässe“,
Da, tud' pri „Herren“ bom izpustil „e“,
To se uže samo po sebi vé;
Z „slovenisirte“ pisal bom Rubriken,
Pa ne z „il ck“ „zu schicken“

Prostora za na to pismo primeren odgovor, upám, bode mi slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ v enej prihodnjih številkih dovolilo.

J. G.,

bukvarnični predsednik.

(Kar se je z otiskom predstoječega zgodilo v dokaz, koliko nemškutarski učitelji nemški znajo. Ur.)

Domače stvari.

— („Glasbena Matica“) ima 15. aprila 1875 ob 8. uri zvečer v čitalnični pevski sobi občni zbor. Program je: 1. Ogovor prvosednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev 20 odbornikov, katerih mora najmanj 12 prebivati v Ljubljani, in med njimi se zaznamuje posebej prvosednik in blagajnik. 5. Posamezni nasveti. Vsak ud glásuje in voli osobno, samo vnanji družabniki smejo voliti pismeno.

— (Čitalnica v Bizaviku) pri Ljubljani se je odprla slavnostno v nedeljo popoldne. Pri otvorenji bil je navzoč gosp. dr. Janez Bleiweis, ki je v daljšem govoru pojasneval pomen slovenskih čitalnic mnogobrojno zastopanemu narodu iz bližnjih vasij. Pevski zbor ljubljanske čitalnice bil je navdušeno sprejet. Za predsednika je bil izvoljen tu znani narodni trgovec g. Štefě, za podpredsednika g. Jama, vodja vevške papirnice.

— (Slovensko gledališče), v katerem so se igrali Schillerjevi „Razbojniki“ od 7. ure — do polnoči, je bilo v nedeljo prenatlačeno polno. Kritiko prihodnjič.

— (Obesil) se je 9. t. m. pod streho svoje hiše neoženjeni sin premožnega posestnika Franc K. iz Zanožja. Storil je ta grozni čin v trenóh, ko ga je zapustila uže pamet.

— (Pasji davek.) Občini Št. Lenart v Slovenskih goricah in Marenberg pri šta-

gerskem deželnem zboru prosita za pravico uvesti pasji davek 2 gold. od psa na leto.

— (Vojaška surovost.) Poroča se nam: V nedeljo zvečer ob 3/4 9 pripetil se je blizu kolizejske kasarne, ravno na tistem mestu, kjer pelje železnica čez gorenjsko cesto, tedaj skoro v osrednji mesta, nezasišani dogodek, prouzročen po vojaci tukajšnega magjarskega polka Sachsen-Meiningen. V omenjeni uri je šel namreč I. nadzornik tukajšnje prisilne delavnice g. Josip Krašovec s svojo soprogo in s poštnim konduktarjem g. A. Lipoglavškom v mesto. Zadoja dva sta bila za nekoliko korakov naprej, ter se ustavita pri hišici železniškega čuvaja, da bi počakala g. Kraševca, ki je bil ostal vzadaj. Naenkrat stopi nekov vojak polka Sachsen-Meiningen k njima, popade ženo za roko, ter jej reče, da mora z njim iti. Prestrašena žena mu odgovori, da je omožena in žena zaostalega Kraševca, kar je pa vojnena sina Arpadovega jako malo brigalo, ter je po vsej sili zahteval, naj gre ona z njim. — Mej tem ju Krašovec doide in se pridruži; špičkarju razumljivo pove, da je napadena žena njegova, naj jo torej pri miru pusti. Na to pak kar udari vojak g. Kraševca tako silno po glavi, da se je takoj zgrudil na tla. Spremljevalec in napadena soproga počno kričati na pomaganje, ali kako so okolo stoječi vojaci pomagat prišli je dokaz, da je nekov podčastnik g. Lipoglavška kar atakiral s sabljo po hrbtu. Mej tem g. Krašovec zopet vstane, ali razsrjeni vojak ga z nova napade, mu razmesari uho in še ne dosti na tem, zgrabi ga za prsi, ter mu odtrga cesarski zaslužni križec s krono, katerega je Krašovec še le pred nekoliko meseci prejel za več nego 40letno zvesto službovanje od Nj. Vel. cesarja. — Še le inšpekcijski lajtenant je učinil tej nečuvanej surovosti konec, ter slednjega odpeljal v ječo. Nij dvomiti, da mu zaslužena kazen ne uide. Toda, kako zadoščenje bode dobil 60 letni, v 40 letnem zvestem službovanju osiveli vojak, državni uradnik in še le kot sopro, kako satisfakcijo njegova, surovo užaljena, insultirana in do krvi tepena soproga? — Če bo taka disciplina mej garnizono, ne bodo si upali meščanje ni ob belem dnevu na sprehod!

Razne vesti.

* (K umoru urednika Sonzogna). Sedaj je uže skoro dokazano, da je turinski žurnalst Luzijani kriv umora Sonzognovega, kar smo bili mi uže omenili, in je zaradi tega tudi zaprt. Ali nij še dosti na tem. Preiskovalni sodnik sumniči Luzijanija, da je on ostrupil tudi Ratazzija, ki je, kakor znano, kar nagloma umrl. Zaradi tega bodo izkopali Ratazzijevo truplo, ter zdravniško preiskali.

* (Potres v Meksiki.) Meseca februarja razsajali so hudi potresi po celem Meksiki, ki so prouzročili mnogo škod. Največ je trpelo mestice San Cristobal, ki je imelo tisoč prebivalcev. Mesto je bilo popolnem razdjano, ter v razvalinah našlo smrt nad 70 oseb.

* (Ubila ga je — črka). — Nad neko štacuno v Prešburgu napisane so bile na firmi z velikimi črkami te le besede: „A feketé kutyahoz“ (pri črnem psu). Te dni je šel mimo prodajalnice meščan Wittman. V tem trenotji pade z napisane črke „k“ Wittmanu tako nesrečno na glavo, da je bil takoj mrtev.

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

* (Amerikanski sinček). — „Sin moj“, vprašal je oče v Detroitu v Ameriki svojega nadopolnega 8letnega potomka, „si denes storil kaj takega, kar bi se moglo smatrati za dobro delo?“ — „Dal sem revnemu dečku 5 centov“ (po našem 2 kr.) — „To je dobročinnost“ — reče mu oče — „in dobročinnost je vselej dobro delo. Ali je bil to sirotek, kateremu si dal te novce, kaj ne da?“ — „Tega baš nijsem vprašal“, odgovori dečko; „dal sem mu novce zaradi tega, da bi namlatil nečega poba, ki mi je pomolil jezik“.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinskega stroška; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih ljudi, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizhi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganju v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijšo bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, bolehal je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tišanji v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznačajni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprevajenji, nespanji in hujšanji.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50 krat več na ceni, gledé hrane.

V piehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. — 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescière-Biscuiten v puščah 2 gold. 50 kr. in 2 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold.

50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Črnovicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberranzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijah trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Uradno naznanilo.

13. aprila 1875.

Javne dražbe: J. Gašperičevo iz Bečje vrha, 360 g.d., 20 aprila (I. Črnomelj). — L. Jera-kovo iz Dovskega, 1683 g.d., 30. aprila (I. Brdo). — Pavel Kobetovo iz Vrha, 495 g.d., 20. aprila (I. Črnomelj). — Franc Grizevo iz Iga, 14. aprila (III. Ljubljana). — Jos. Bobkovo iz Nove Žiže, 184 g.d., 21. aprila (III. Postojna).

Tržne cene

v Ljubljani 10. aprila t. l.

Pšenica 5 gld. — kr.; — reš 3 gld. 50 kr.; — ječmen 2 gld. 80 kr.; — oves 2 gld. 20 kr.; — ajda 2 gld. 80 kr.; — prosó 3 gld. — kr.; — koruza 3 gold. 10 kr.; krompir 2 gld. 20 kr.; — fižol 5 gld. 80 kr.; masla funt — gld. 54 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 36 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 22 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr. — sena cent 1 gld. 30 kr.; — slame cent 1 gold. — kr.; — drva trda 7 gld. 40 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 12 aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	75	10	„
1860 drž. posojilo	112	25	„
Akcije narodne banke	959	—	„
Kreditne akcije	233	75	„
London	101	20	„
Napol.	8	87 ¹ / ₂	„
C. k. cekini	5	22 ¹ / ₂	„
Srebro	103	30	„

Loterijne srečke.

V Gradcu 3. aprila: 61. 46. 11. 65. 49.

Na Dunaji 3. aprila: 90. 79. 61. 62. 59.

Učiteljska služba

se razpisuje pri šoli v Novištifti pri Gornjem gradu s plačo III. razreda in prostim stanovanjem.

Ob enem se tudi lahko prevzame orgljarska služba s posebnim odškodovanjem.

Prositelji, zmožni slovenskega in nemškega jezika naj prošnje vpošljejo krajnemu šolskemu svetu v Novištifti (Neustift bei Oberburg) najdalje do 15. maja t. l.

Krajni šolski svet Gornji grad,

7. aprila 1875. (114—1)

Predsednik: Haas.

Št. 2053.

Natečaj.

Pri deželni sadje- in vinorejski šoli na Slapu se bode oddala z začetkom septembra l. 1875 služba posodarja (pintarja) z letnim plačilom 80 gold. s prostim stanovanjem in s pravico, v šolski delavnici na svoj račun pečati se z obitnjo posodarije, kolikor služba to dopušča.

Natečaki za to službo naj pošljejo dotične prošnje in dokaze o popolni izurjenosti in dosedanjem opravljanji sodarskega dela, o starosti, o zakonskem ali samskem stanu, o moralnem življenju in o zmožnosti slovenskega jezika (105—3)

do 20. maja 1875

deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.